

Duitsland staart na 'Maagdenburg' in een zwart gat

Door [Derk Jan Eppink](#) - 31 december 2024

Geplaatst in [Duitsland](#)

Elon Musk stelde dit weekend in *Welt am Sonntag* dat Duitsland 'voor de economische en culturele afgrond staat' en legde daarmee de vinger op de zere plek. Dankzij de aanslag in Maagdenburg, op 20 december, gebeurde precies wat het Duitse politieke establishment probeerde te voorkomen: migratie hoog op de agenda bij de Bondsdagverkiezingen van 23 februari.

De regeringspartijen - de sociaaldemocratische SPD en de Groenen - en ook de liberale FDP, die in november zijn ministers terugtrok, staan er slecht voor. De christendemocratische CDU/CSU positioneert zich scherper, maar kampt met verdeeldheid. De aanslag is koren op de molen van de anti-migratiepartij Alternative für Deutschland (AfD). Duitsland staart in een zwart gat.

Met de vele kerstmarkten in Duitsland zijn er veel doelwitten voor kwaadwillende figuren. De Saoedische staatsburger Taleb A. raasde met een auto door de menigte op de kerstmarkt van Maagdenburg. De gevolgen waren vreselijk: 5 doden en 200 gewonden, van wie 41 ernstig. Bij de aanslag van een Syrische messentrekker in Solingen, eind augustus, vielen drie doden. De Duitse politiek was er net van bekomen, hoopte op een verkiezingsstrijd over economische thema's, maar de migratieproblemen gaan niet weg. Bondskanselier Olaf Scholz bezocht Maagdenburg en werd onthaald op boegeroep.

Duitsland staart na 'Maagdenburg' in een zwart gat

'Desinformatie' over de dader

Opmerkelijk is dat Duitse media zich niet zozeer richten op de oorzaken van de aanslag, maar veeleer op een electoraal thema: de 'politieke instrumentalisering door extreemrechts'. Daarmee wordt de AfD bedoeld. De meeste kranten en weekbladen en ook de publieke zenders ARD en ZDF richtten hun verslaggeving meteen op mogelijke 'desinformatie' over de vermoedelijke dader en hekelden 'extreemrechts'.

Alice Weidel, de voorzitter van de AfD-fractie in de Bondsdag, trok direct naar Maagdenburg en gaf een toespraak op de Domplatz. Zij eiste 'echte Aufklärung', de ware feiten, want het vertrouwen van de bevolking in politiek en media staat op een dieptepunt. Veel Duitsers hebben het idee dat ze worden belogen. Weidel trok volgens de politie een gehoor van 3500 mensen, maar wie de beelden zag, kon vaststellen dat dit aantal nogal zuinigjes was berekend.

'Maagdenburg' had politiek Berlijn op geen slechter moment kunnen treffen. De regeringscoalitie die wegens de partijkleuren rood-geel-groen de naam 'Ampel' (verkeerslicht) kreeg, is van ellende uit elkaar gevallen. De 'Ampel' zit zonder stroom. De regering van Olaf Scholz was eigenlijk een voortzetting van zestien jaar Angela Merkel, maar dan zonder Merkel.

Het werd de voortzetting van een failliet beleid op het gebied van migratie en het energie- en klimaatbeleid. Beide thema's wierpen de Bondsrepubliek in een ware crisis. Eind juni 2024 telde Duitsland bijna 3,5 miljoen 'vluchtelingen', met diverse verblijfstitels. Daarnaast zijn er 1,2 miljoen Oekraïners die niet tot vluchtelingen worden gerekend. Met alle gevolgen van dien voor beschikbare woonruimte, onderwijs, zorg en veiligheid. Zoals in Nederland, maar dan nóg erger.

Tegelijk veroorzaakt het energie- en klimaatbeleid al vijf jaar economische stagnatie. 'Deutsche Wirtschaft am Scheideweg', concludeerde het gezaghebbende Ifo-Instituut in een recente conjunctuurprognose. Werkgevers waarschuwen voor een exodus van bedrijven, een 'sluipende de-industrialisering' wegens te hoge energiekosten. Het 'Standort Deutschland' staat volgens werkgevers in het moeras. Pijnlijk genoeg is het de voormalige autoreus Volkswagen die gestaag richting afgrond koerst. Het sluiten van de uitstekende Duitse kerncentrales bleek de grootste stupiditeit uit de Duitse naoorlogse geschiedenis. In Nederland is uitstel van de bouw van nieuwe kerncentrales een al even grote 'Dummheit'.

Duitsland in een draaikolk

Duitsland zit in de draaikolk van beide crises: het onbehagen over de overmatige toename van asiellozoekers en verarming door economische stagnatie die vooral minder vermogende burgers treft. Hetzelfde scenario als Nederland.

Er zijn indicaties welk effect die neergang heeft op de komende Bondsdaysverkiezingen. De mix van diverse peilingen geeft een beeld. De CDU/CSU, geleid door kanselierskandidaat Friedrich Merz, peilt

Duitsland staart na 'Maagdenburg' in een zwart gat

tussen de 30 en de 35 procent. Maar Merz moet laveren tussen de rechtser partner uit Beieren, de CSU, geleid door Markus Söder, en de linksere minister-president Hendrik Wüst van de meest bevolkingsrijke bondsstaat Noordrijn-Westfalen. Wüst - die opgroeide in de grensstreek met Nederland ter hoogte van Aalten - is niet gelukkig met de rechtse koers.

Merz, ooit fractieleider van de CDU, werd in 2002 door Merkel aan de kant geschoven en verliet de politiek. Hij ging aan het werk voor de Amerikaanse investeringsmaatschappij BlackRock en vergaarde volgens het weekblad *Focus* een vermogen van circa 12 miljoen euro. Na het vertrek van Merkel keerde hij terug. De verhouding tussen de twee is intussen minder ijzig. Merkel noemt Merz zelfs *'lieber Friedrich'*.

De SPD treedt aan met de zittende bondskanselier Scholz, een vriendelijke man maar krachteloos. De SPD peilt tussen de 14 en 18 procent. De partij zou het onder leiding van minister van defensie Boris Pistorius veel beter doen. Pistorius is met zijn gedegen, rustige en doortastende aanpak de meest populaire politicus van Duitsland. Maar het kanselierschap ambieert hij niet. Dus moeten de socialisten verder met de uitgebluste Scholz.

De Groenen peilen tussen de 12 en 14 procent, wat gezien alle kritiek nog meevalt. Robert Habeck, de minister van economie en klimaat, trekt de groene kar. Opmerkelijk genoeg oppert hij om de Duitse kerncentrales weer te openen, maar dat kan een tijdelijke oprisping zijn tot de verkiezingen.

De kleinere partijen dansen rond de kiesdrempel van 5 procent, zoals ook (wederom) de liberale FDP, geleid door Christian Lindner, de afgetreden minister van Financiën. De FDP schommelt in peilingen tussen de 3 en 5 procent. Lindner moet opvallen en houdt een discours onder de titel: *'mehr Milei und Musk wagen'*, naar analogie met de vroegere slogan van SPD-kanselier Willy Brandt: *'mehr Demokratie wagen'*. Lindner propageert een ultra-liberale koers maar liet er tijdens zijn ministerschap weinig van zien omdat hij werd geblokkeerd door Scholz.

'Brandmuur' tegen de AfD

Het Bündnis Sarah Wagenknecht (BSW) scoort in de peilingen tussen de 5 en 8 procent. Wagenknecht doet het goed in Oost-Duitsland, maar moet in het westen een tandje bijsteken. Die Linke, rechtsopvolger van de voormalige communistische partij van de DDR, is leeggelopen als een lekke band.

De grote onbekende: AfD. Die partij schommelt in peilingen tussen de 18 en 19,5 procent en is vooral sterk in Oost-Duitsland. Alle andere partijen, behalve BSW, hebben AfD uitgesloten. AfD zit in een 'cordon sanitaire' oftewel achter een *'Brandmuur'*. Duitsers hebben een vreemde verhouding met 'muren'.

Het is opvallend dat de AfD-top Alice Weidel (45) naar voren schoof als kanselierskandidaat. Ze is het vriendelijke gezicht van de partij, maar kan ook flink van zich afbijten. Haar partner is een vrouw,

Duitsland staart na 'Maagdenburg' in een zwart gat

Sarah Bossard. Weidel werkte bij Goldman Sachs en schreef een proefschrift over het Chinese pensioensysteem waarop ze cum laude promoveerde. Ze is dermate sterk in het debat dat Habeck het duel met haar niet aandurft. De radicale sterke man van AfD, Björn Höcke, blijft buiten beeld. Met immigratie heeft Weidel het 'gouden thema'.

Hervorming van het kiesstelsel

Er is nog een derde factor: Duitsland voert een hervorming van het kiesstelsel door. De Bondsdag, nu 736 leden, moet krimpen naar 630 leden. Die exercitie wordt doorgevoerd door voortaan de 'Zweitstimme' centraal te stellen: die stem, uitgebracht op een partij, bepaalt het aantal zetels. Met de 'Erststimme', uitgebracht op een persoon, wordt in elk kiesdistrict één afgevaardigde gekozen, die een 'Direktmandat' krijgt. Beide stemmen hoeven niet dezelfde politieke kleur te hebben en dat creëert een hiaat. Daarop werd het aantal afgevaardigden uitgebreid voor de partij die te weinig zetels behaalde om haar direct verkozenen - met een *Direktmandat* - alsnog in de Bondsdag te krijgen. De Bondsdag kreeg obesitas. Daar komt nu een einde aan: de zogenoemde *Überhang-* en *Ausgleichsmandate* worden afgeschaft.

AfD heeft weinig bekende kandidaten in de kiesdistricten, maar voert campagne met een stemmentrekster, onder de eigen partijnaam, op het gewenste thema.

Elk verkiezing kent haar verrassing. Ook op 23 februari?

Eind 2024 verscheen '**Rechtsomkeert**', het nieuwe boek van **Derk Jan Eppink**. Daarin schetst hij in heldere taal hoe zich in Europa, de Verenigde Staten en zeker ook in Nederland een politieke omwenteling voltrekt. Het boek verscheen bij **Uitgeverij Blauwburgwal**, kost € **22,95** en kan onder meer [HIER](#) worden besteld.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in het nieuwe jaar 2025](#)? Hartelijk dank!